

ZA NAMI KONFERENCJA „SYSTEM OCHRONY ZABYTKÓW W POLSCE – DOROBEK, PROBLEMY, WYZWANIA”

Posted on 28 kwietnia 2023

Skuteczność ochrony zabytków w każdym kraju jest funkcją jakości systemu ochrony zabytków. Dlatego dyskusja na temat jakości tego systemu i jego doskonalenia jest zawsze potrzebna. W dniach 24 – 25 kwietnia w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie odbyła się konferencja naukowa „System ochrony zabytków w Polsce – dorobek, problemy, wyzwania” organizowana przez Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS przy współudziale Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

W tym roku przypada 20. rocznica przyjęcia ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa konstytuuje system ochrony zabytków – m.in. definiując podstawowe pojęcia, określając strukturę systemu ochrony, wskazując obowiązki i uprawnienia właścicieli zabytków oraz służb konserwatorskich.

W liście skierowanym do uczestników konferencji, Generalny Konserwator Zabytków, Sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dr Jarosław Sellin, przypomniał o tym jak ważna jest ochrona zabytków w Polsce.

– Fundamentalne znaczenie ochrony zabytków dla egzystencji polskiego narodu i społeczeństwa zostało wyrażone już w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, mówiącej o tym, że Rzeczpospolita Polska strzeże dziedzictwa narodowego. Jego kluczowym składnikiem są zabytki. Można zauważyć, że zabytki są dobrem wspólnym, o które powinni dbać wszyscy obywatele – napisał wiceminister Sellin.

Problematykę konferencji podzielono na dwie sesje: 1. Podstawy teoretyczne, prawne i finansowe systemu ochrony zabytków w Polsce oraz 2. Organizacja i funkcjonowanie systemu ochrony zabytków w Polsce.

W wystąpieniu wprowadzającym, Dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dr Katarzyna Pałubska, wskazała główne cele, które będą realizowane przez Ministerstwo w ramach nowego Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami pn. „Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego – długoterminowe priorytety polityki konserwatorskiej w Polsce”.

Konferencja naukowa „System ochrony zabytków w Polsce - dorobek, problemy, wyzwania” była okazją do oceny funkcjonowania systemu ochrony, stworzonego w oparciu o ustawę. Przy tej okazji uczestnicy wydarzenia omawiali aspekty, kolejnego Krajowego programu ochrony zabytków na lata 2023 – 2026. To już trzeci program ochrony, przy pomocy, którego władze kierujące systemem ochrony zabytków formułują i finansują najważniejsze zadania.

Problem roli prawa w systemie ochrony zabytków przedstawiła Dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dr hab. Katarzyna Zalasieńska:

– Prawo ma przede wszystkim funkcję regulacyjną względem życia społecznego. Ma zapewnić obywatelom poczucie bezpieczeństwa. Tworzy wzorce zachowań, które następnie ma egzekwować i sprawiać by były realizowane. Kiedy mówimy o zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa, to w ochronie zabytków jest to zagadnienie niezwykle istotne, i nie chodzi tylko o zapewnienie bezpieczeństwa samego zasobu zabytkowego, choć to jest rzecz oczywista. Na pojęcie bezpieczeństwa w ochronie zabytków trzeba patrzeć znacznie szerzej. Zabytki są bowiem obszarem stabilności systemu kulturowego, i to jest zjawisko, które śledzimy i analizujemy w kontekście wojny na Ukrainie. (...) To właśnie kanon miejsc zabytkowych stabilizuje i integruje ten system kulturowy, podobnie jak kanon literatury czy tradycji. Narodowy Instytut Dziedzictwa od wielu lat prowadzi badania społeczne w tym zakresie. (...) Jedne z wielu badań, które prowadzimy, potwierdziły, że 68% społeczeństwa deklaruje, że naród nie może istnieć bez obiektów i miejsc zabytkowych, historycznych, świadczących o przeszłości. W związku z tym, mówiąc o bezpieczeństwie, mówimy z jednej strony o bezpieczeństwie zasobu jako takiego, ale można i należy patrzeć na to szerzej, z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa – wyjaśniła dr hab. Katarzyna Zalasieńska.

Drugiego dnia sesji głos zabrali, Zastępca Dyrektora NID, dr hab. Monika Bogdanowska, przedstawiając „System w działaniu. Wiadomości z pierwszej linii frontu” oraz adw. Jacek Brudnicki z NID z wykładem „Co chcemy chronić? Refleksje na temat definicji zabytku oraz kryteriów obejmowania go ochroną konserwatorską”. Dr hab. Monika Bogdanowska, jako wieloletni praktyk służb konserwatorskich przedstawiła szeroki wachlarz problemów, które dotyczą konserwatorów w ich codziennej pracy.

Konferencji towarzyszyła uroczystość ogłoszenia wyników i wręczenie nagród w Konkursie im. prof. Jana Zachwatowicza na najlepsze prace dyplomowe w zakresie ochrony i konserwacji zabytków za rok 2022.

Konferencja została objęta patronatem honorowym Generalnego Konserwatora Zabytków, Sekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dr. Jarosława Sellina.

Wydarzenie zostało sfinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zapraszamy do obejrzenia wydarzenia online:

Agenda konferencji „System ochrony zabytków w Polsce – dorobek, problemy, wyzwania”:

- **24 kwietnia 2023**

15.30 Powitanie uczestników konferencji

16.00 SESJA 1

- *Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego – długoterminowe priorytety polityki konserwatorskiej w Polsce*, Katarzyna Pałubska
- *Rola prawa w systemie ochrony zabytków*, Katarzyna Zalasieńska
- *System ochrony zabytków z perspektywy wojewódzkiego konserwatora zabytków*, Daniel Gibski

17.30 SESJA 2

- *System ochrony zabytków w Polsce: "system" – pojęcie nadużywane czy niedocenione*, Kamil Zeidler, Paula Chmielowska
- *System ochrony zabytków – wyzwania trzeciej dekady XXI wieku*, Bogusław Szmygin

18.30 Dyskusja

Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród w konkursie na najlepsze prace dyplomowe w zakresie ochrony i konserwacji zabytków im. prof. Jana Zachwatowicza za rok 2022

- **25 kwietnia 2023**

09.30 SESJA 3

- *System ochrony zabytków – studium ewolucji w latach 1918-2023*, Małgorzata Włodarczyk, Marcin Włodarczyk
- *System w działaniu. Wiadomości z pierwszej linii frontu*, Monika Bogdanowska
- *Co chcemy chronić? Refleksje na temat definicji zabytku oraz kryteriów obejmowania go ochroną konserwatorską*, Jacek Brudnicki
- *Jak archaiczne prawo szkodzi zabytkom i procesom inwestycyjnym – o słabości polskiego systemu ochrony zabytków* słów kilka, Mirosław Rymer

11.30 SESJA 4

- *Środki publiczne w finansowaniu prac konserwatorskich (na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami) – teoria i praktyka*, Jacek Dąbrowski
- *System podatkowy jako narzędzie ochrony zabytków*, Mateusz Adamczyk
- *Rola konserwatora miejskiego w systemie ochrony zabytków w Polsce na przykładzie miasta Gdyni*, Robert Hirsch

13.00 Dyskusja końcowa

Organizatorzy wydarzenia:

Polski Komitet Narodowy ICOMOS, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Zamek Królewski w Warszawie, Łazienki Królewskie w Warszawie, Komitet Urbanistyki i Architektury PAN.

